

Prostitutie: afschaffen of regelen?

Contributed by Martine Devos en Rita Cobut

donderdag, 25 april 2002 - Last Updated donderdag, 26 april 2007

Door "Prostitutie is het oudste beroep van de wereld"..., "er zijn er altijd geweest en er zullen er altijd zijn"..., " prostitutie is een noodzakelijk kwaad". En zelfs als dit het geval zou zijn, zijn deze uitspraken voldoende om prostitutie te legitimeren? "Ik weet niet of dit het oudste beroep van de wereld is", zegt een oude prostituee, "maar het is alvast het pijnlijkste, vooral innerlijk, fysieke aanvallen zijn daarbij niets vergeleken met de psychische pijn, een pijn die verscheurt, die je belet te ademen..." Welnu, prostitutie: afschaffen of regelen? Het debat is geopend...

Prostitutie kadert in een patriarchaal model van de samenleving waardoor tal van ideeën worden overgeleverd van vader op zoon en van moeder op dochter. Of elke zoon en dochter kan op haar/zijn beurt andere waarden doorgeven. Op deze manier kan er een mentaliteitswijziging plaatsvinden. Te beginnen thuis en op school. Want, wanneer een kind geen misogyn en seksistisch discours meekrijgt, zal die minder geschokt zijn indien een "vriend" haar op de stoep zet met deze woordenschat. Er zijn immers altijd mensen die klaarstaan om de feministische boodschap te verdraaien. Natuurlijk eisen we het zelfbeschikkingsrecht op over ons lichaam. Maar deze eis verwordt voor sommigen het recht om ons lichaam te verkopen.

Prostitutie: een noodzakelijk kwaad?

Waarom? Mannen zouden in die visie wezens zijn, bewogen door oncontroleerbare en obsessievolle driften die direct moeten bevredigd worden. Indien 'fatsoenlijke vrouwen' nog durven buiten komen, dan zijn er dus hoeren nodig. Deze vrouwen zorgen dus voor al die mannen in hun zoektocht naar seks.

In het geval van perversie is de prostituee de beste bescherming tegen verkrachting. Dergelijke bewering is volledig gratis: de verkrachter zoekt weerstand, dwang en geweld. Waarom zouden verkrachters dan hoeren nodig hebben, te meer daar zij instemt met een 'zakelijke transactie'? De prostituee is veeleer een hulp, een dienst in die gezichtshoek. Prostitutie houdt op deze manier achterhaalde ideeën in stand over seksuele relaties tussen mensen. Die ideeën blijven ons dagelijks leven vergiftigen en verzuren: de idee van de man met zijn onderdrukbare seksuele behoeften.

Menselijke seksualiteit is geen constructie van 'instincten', maar is het product van opvoeding en uitwerking in de ontmoeting met de ander.

In voormelde visie is de toegang tot het vrouwelijk (ook mannelijk, kinderlijk) lichaam een koopwaar. Een "dienst" als het ware. Een dienst aan de man, opgesloten in zijn traditionele rol, onmogelijk om uiting te geven aan zijn gevoelens, onmogelijk om een engagement aan te gaan. Prostitutie ontmenselijkt seksualiteit en laat misverstanden en misprijzen tussen mannen & vrouwen voortduren.

Kleren maken de hoer niet. In bepaalde gevallen is het simpele feit vrouw te zijn reeds voldoende. Overigens gaan pooiers ervan uit dat alle vrouwen 'prostituabel' zijn. Het gebeurt dikwijls dat vrouwen die in een rosse buurt wonen lastig gevallen worden door 'klanten'. "Het zijn niet de prostituees die ons storen", vertellen ze, maar de mannen die ons benaderen.

Een sprekend voorbeeld: een ex-prostituee, inmiddels Europarlementslid, begeeft zich naar de rosse buurt van Genève voor een afspraak. Mevrouw het parlementslid is in mantelpak en heeft een attachécase bij zich. Een man benadert haar en vraagt haar "hoeveel?"... "Je zult me niet geloven, maar ik verstond de vraag niet. Ik had de gewoonte verloren om als koopwaar behandeld te worden..."

Je wordt niet als prostituee geboren, je wordt prostituee

En zelden toevallig. Ginka bijvoorbeeld, om de miserie te ontvluchten. Voor haar is de 'straat' een voorlopige redplank in afwachting op een beter leven.

Prostitutie: afschaffen of regelen?

Contributed by Martine Devos en Rita Cobut

donderdag, 25 april 2002 - Last Updated donderdag, 26 april 2007

Een man heeft haar 20 keren geslagen. Niemand heeft Ginka horen gillen. Ze wordt bedreigd met een mes, sigaretten worden op haar uitgedrukt, verkrachtingen... Getuigenissen volgen elkaar op, feiten stapelen zich op. Blootgesteld aan blikken is de prostituee ook blootgesteld aan alle gevaren. "Het zijn de risico's van het beroep". De hoer is steeds de aangewezen schuldige. Zij representeert dan ook de "slechte vrouw", de vrouw die ervan houdt.

De prostituee speelt een duister spel: te midden van een kunstmatige en leugenachtige wereld zet ze een mooi gezicht op, laat ze geloven in het plezier, in het genot en doet alles om de klant te behagen.

Ook mannen en kinderen

Mannenprostitutie werd en wordt steeds beschouwd als een overschrijding, als een taboe. Een overschrijding van de 'goede zeden' en van de gangbare ideeën: een vrouw ten dienste van het Sterke Geslacht dat ligt bijna in de "natuur der dingen", maar een man...?

Volgens Unicef gaan jaarlijks 1 miljoen kinderen in de sex-industrie waarvan het zakencijfer op wereldvlak op meerdere miljarden dollars geschat wordt. Vele kinderen bevinden zich er onder dwang, na ontvoering of verkoop. En niet enkel in de derde wereld, maar ook hier in Europa ontstaan er talrijke netwerken.

Legaliseren of niet?

Momenteel gaat er een petitie rond die voortvloeit uit de kringen van de Vrouwenuniversiteit, de SVV, van Vie Féminine en van het Conseil des Femmes francophones belges. Het is een oproep tegen de legalisering van de prostitutie. De petitie stelt dat "er is een stroming die ten gunste van de legalisering van de prostitutie is en die zich sterk manifesteert. Deze stroming wil doen alsof prostitutie een job is als een ander (...) de waardigheid van alle mensen is een waarde die onverzoenbaar is met de vermarkting van het lichaam, die deze wetgeving zou legitimeren en organiseren. De strijd tegen de prostitutie moet samengaan met de strijd die gevoerd moet worden voor de rechten van de prostituees als volwaardige burgers."

Er bestaan twee stromingen: één voor het regelen/legaliseren van de prostitutie, één voor de afschaffing ervan. Meerdere wetsvoorstellen betreffende het statuut van de prostituees zullen besproken worden in het parlement. Ook zal de bestraffing van de klant bediscussieerd worden. Laten we ons buigen over twee buurlanden waar men de prostitutie gelegaliseerd heeft: Nederland en Duitsland.

In Nederland gaat de economische logica wel erg ver. De overheid erkent er het recht van vrouwen om zich te prostitueren en geeft dus toe dat het menselijk lichaam het voorwerp kan zijn van financiële transacties en erkent dat een ander daar winst mee kan maken. Het beheer van de bordelen is in handen van de gemeentelijke overheden. De gemeenten gaan convenanten aan met de bordeelhouders. Deze laatsten kunnen, onder politiecontrole, vrijuit hun 'handel' drijven. Dit onder het voorbehoud dat de hoeren in kwestie meerderjarig zijn, in regel zijn, voor hun gezondheid en die van de klanten zorgen en niet in de nor gezeten hebben.

Dus 80% van de prostituees in Amsterdam zijn van vreemde oorsprong en 70% daarvan zijn niet in regel met hun papieren. Het wekt dus geen verbazing vandaag dat bij de 250 bordelen die de stad rijk is slechts 4 zo'n convenant met de gemeente getekend hebben.

Vastgezetten hebben in de gevangenis werkt hier discriminerend: immigratiepolitiek en prostitutie zijn immers onlosmakelijk met elkaar verbonden. Deze vrouwen zijn dikwijls minderjarig, vreemdeling, geterroriseerd, bedreigd en verkracht. Bovendien hebben de pooiers hun geld en papieren afgepakt. Ze hebben geen enkel contact met de buitenwereld. Ze weten dikwijls niet in welke stad ze zich bevinden. Deze vrouwen zouden aan de politie dus hun 'strafblad' moeten aantonen!

Prostitutie: afschaffen of regelen?

Contributed by Martine Devos en Rita Cobut

donderdag, 25 april 2002 - Last Updated donderdag, 26 april 2007

De verkozenen bestieren deze sector met professionalisme. Ze steunen zich hierbij op de normen in de horeca: alles is er: gaande van afmetingen van de vitrines over brandveiligheid naar de kwaliteit van de matrassen. Sinds 1989 zijn de prostituees lid van de machtige vakcentrale van de 'openbare diensten'. Er zijn betalende cursussen voor diegenen die het vak willen 'verbeteren'. Ook de bordeelhouders hebben zich verenigd in een corporatie die hun belangen behartigt. 90% van hen zijn tevens ingeschreven in de organisatie 'voor de raamprostitutie'. De ramen en bordelen van Amsterdam en Rotterdam, is dat de toekomst van de vrouw?

Duitsland: prostitutie op industriële schaal

Hier gaat het niet meer om bordelen, maar om sekssupermarkten. Grote moderne gebouwen, indrukwekkende buildings opgericht in speciale en verplichte 'gedoogzones'. Elke stad met meer dan 150.000 inwoners is verplicht om 7 à 10 % van de oppervlakte te reserveren voor de uitbating van de prostitutie. Alles is perfect legaal. Aannemers bouwen de eros-centra, banken investeren met de lieve lust, stoppen hun geld in de sexindustrie alsof het pastafabriek betrof. Het is een zekere belegging met een minimum winstvoet van 12% en die kan nog opgetrokken worden tot 20%. In kranten kan men advertenties lezen zoals: "wie wil er één miljoen investeren in een 'love center'?"

Het land heeft zich een goed geweten geschonken door de prostitutie te legaliseren. De verdedigers van dit project zullen zeggen dat zodoende de prostituees beschermd zijn en zo kunnen ontsnappen aan het souteneurschap. De werkelijkheid is geheel anders. Het meisje dat komt aankloppen aan de deur van zo'n eroscentrum moet eerst en vooral een ferme huurprijs neertellen, waarin belastingen van land en gemeente inbegrepen zijn. Alhoewel ze lijkt als zelfstandige te werken, werkt ze in feite voor een grote pooier. Iedereen weet het, maar politiecontrole is zo goed als onbestaande. Dit alles is te wijten aan het feit dat de gehele regeling onder de gezondheidszorg valt. De tempel van de seks is een gevangenis: honderden kleine kamertjes, één hoofdingang die bewaakt wordt. Er is geen mogelijkheid om te ontsnappen. Op het gelijkvloers is er een zaaltje om te ronselen. Moge de beste winnen. Wanneer een klant afgewerkt is, komt een ontvanger langs. En wee diegene die een uurtje zonder klant blijft.

Als ratten in de val, uitgebuit, in een reservaat gestopt, ten toon gesteld op de foer van menselijk vlees, wordt de vrouw een koopwaar. Dergelijke eroscentra zullen de clandestiene prostitutie. In tegendeel, de pooiers varen er wel bij. De wetgever denkt zodoende dat er orde heerst in Hamburg, Frankfurt, Keulen...

Vanaf januari 2002 is er ook een nieuwe wet die de prostituees een sociale bescherming biedt. Maar die wet zal de prostituees niet beschermen tegen geweld en uitbuiting.

De sociaal-democratische minister van vrouwenzaken denkt dat met deze wet het opgelost is omdat de prostituees zelf kunnen beslissen hoe ze hun 'diensten' kunnen verstrekken aan hun klanten, zonder inmenging van de bordeelhouders. De SPD-ers en de Groenen kunnen tevreden zijn. Het is alvast makkelijker dan 200.000 hoeren van Albanese, Oekraïense, Pakistaanse afkomst uit de illegaliteit halen...

Abolitionisme

De oplossing moet volgens ons gezocht worden in een politiek die de prostituees terug integreert in de samenleving. Er moet hen kansen geboden worden om te kunnen ontsnappen aan deze hel, de pooier moet vervolgd worden. Ook de 'klant' moet geresponsabiliseerd worden. Er ligt tevens ook een weg open voor de opvoeding. Na eeuwen vrouwenhaat. Er zijn de 'uitzonderlijken', de 'toevalligen', de 'regelmatigen', 'gewoonte-hoerenlopers'. Zij die hun gevoeg doen na hun uren op kantoor en in afwachting van de trein naar huis. Al deze mannen hebben één ding gemeenschappelijk: zij betalen en vanaf dat moment denken ze dat alles toegelaten is.

Een belangrijke taak op het opvoedkundige vlak voor de lange termijn is de manier veranderen

waarop jongens man worden en meisjes vrouw worden. Het is nodig om de sociale en culturele structuren te wijzigen die de seksuele verhoudingen vormgeven: die verhoudingen zijn gekenmerkt door het spel van meerderwaardigheid/ minderwaardigheid. Ze zijn de voorwaarden voor de vermarkting van seks.

Wij leven in een patriarchale maatschappij en prostitutie is niet enkel een specifieke uitdrukking van uitbuiting van vrouwen, het is ook een regulering van de patriarchale samenleving (er zijn minder klanten tijdens het weekend...). Prostitutie houdt tevens het traditionele gezin als institutie derwijze in stand.

Wanneer de staat pretendeert de prostituees te beschermen, organiseert ze in feite de commercialisering van het lichaam. Het is makkelijker het recht op onderdak, op werk, op gezondheid toe te kennen. Prostituees moeten het recht krijgen om zich te verdedigen, om te zeggen dat het lichaam geen koopwaar is en dat prostitutie geen 'job' is. De kind-arbeiders in het Zuiden organiseren zich ook: dit legitimeert nog niet dat er kinderarbeid moet bestaan. Integendeel, er moet strijd geleverd worden om kinderarbeid af te schaffen en om alle kinderen van de wereld een opvoeding te geven.

Een eenheidsfront in Europa?

Diep verdeeld tussen abolitionisten en reglementaristen vecht Europa in verspreide slagorde tegen schurken die slechts één ideologie hebben: de winst. Mannen en vrouwen van het veld (interpol, europol) verenigen hun krachten, maar de strijd tegen de pooiers staat niet op het prioriteitenlijstje. We hebben moeten wachten tot 1997 op de bevoegdheidsuitbreiding van europol, op het vlak van de mensenhandel. Hoeveel pooiers die opgepakt zijn in Parijs hebben niet onderdak gevonden in Amsterdam? Meer nog, de georganiseerde misdaad heeft nooit tot doel gehad de gevestigde maatschappij te vernietigen. Integendeel, ze leeft er goed in en heeft er belang bij in het overleven van die gevestigde orde.

Het zijn utopieën die de grote veranderingen toelaten. Ze laten de sociale werkers, de vrijwilligers toe de tegenslagen, de ontmoedigingen te overstijgen en de inertie te doorbreken. Het is geloven in de inzetbaarheid van eenieder.

"De prostitutie verlaten is niet de problemen verlaten, maar ze onder ogen zien. Je kan het enkel maar wanneer je mensen ontmoet die genoeg van ons houden zodat we van ons zelf kunnen houden". Aldus een exprostituee. Werken aan een wereld zonder prostitutie maakt de verdwijning ervan mogelijk.

In Zweden criminaliseert men de klant

Bakermat van de liberalisering van de zeden in de jaren '70, heeft Zweden deze beslissing genomen op 1 januari 1999. Voor de eerste keer in de wereld heeft het parlement van dat land met een grote meerderheid beslist dat niet enkel prostitutie verboden is maar ook de aanschaf van seksuele diensten strafbaar is.

De straf: een boete of zes maanden in de gevangenis. De rosse buurt ligt er nu verlaten bij, maar de prostituees werken nu via gsm, verdoken advertenties in de krant en visitekaartjes. We zijn hier ver van de politiek van Nederland en Duitsland, maar velen denken dat het criminaliseren van klanten een verkeerde oplossing is. Het plan van de Zweedse regering zal niets veranderen, te meer daar de prostituees zich in de clandestiniteit bevinden, het enige middel om hun klanten te behouden.

Een systeem van uitbuiting en geglobaliseerde onderdrukking
Julia Tislith in 'Critique Communiste' nr. 165 winter 2002

Prostitutie: afschaffen of regelen?

Contributed by Martine Devos en Rita Cobut

donderdag, 25 april 2002 - Last Updated donderdag, 26 april 2007

Alvorens een beroep te legitimeren dat het individu verlaagt, dat uitsluiting veroorzaakt, dat geweld uitlokt en de traditionele ondergeschikte rol van de vrouw ondersteunt, is het wenselijk vragen te stellen bij het gevoerde beleid in het bestrijden van de prostitutie.

Er is enerzijds de vaststelling dat de staat zich terugtrekt uit de reïntegratie-programma's en dat overlaat aan het vrijwilligerswerk. Die vrijwilligers kunnen uiteraard niet aan alle noden voldoen. Anderzijds is de strijd tegen de pooiers geen prioriteit meer, aangezien een aantal landen prostitutie gelegaliseerd hebben en zodoende het statuut van werkgever aan pooiers gegeven hebben.

In een context van gesloten grenzen is de strijd tegen mensenhandel prioritair, ten koste van de strijd tegen de pooiers en voor de reconversie van de prostituees. Bovendien is prostitutie dikwijls verbonden met de toename van armoede in de wereld, de economische crisis en het gebrek aan rechten voor de immigranten in de landen die hun grenzen sluiten.

Geen voorwendsel

Strijden voor de afschaffing van de derde wereldschuld, voor de regularisering van de mensen zonder papieren zijn de sleuteleisen in de strijd tegen de prostitutie. De strijd tegen de mensenhandel mag geen voorwendsel zijn om de sluiting van de grenzen te versterken en de repressie te verhogen op immigranten en asielzoekers.

Dergelijke politiek versterkt de trafiek: hoe groter de repressie, hoe groter de noodzaak voor de kandidaat-vluchtelingen om op illegale wijze Europa binnen te geraken en dus via mensenhandelaars.

Het netwerk van pooiers is een uitweg voor vrouwen zonder papieren. Zodoende voedt een strenge regelgeving inzake verblijf van personen de prostitutie. De op te eisen rechten zijn dus gebaseerd op de principes van gelijkheid en solidariteit. Ze zijn gebonden aan de persoon, niet aan zijn statuut. Gezondheid, opleiding, huisvesting zijn rechten voor iedereen, zonder aanzien van inkomen en statuut.

Meer algemeen moet de eisen in de richting gaan van de transformatie van de maatschappij. Dit houdt de wijgering in van elke demarche die een 'pragmatische' oplossing van de prostitutie voorstaat. Het aanvaarden van de legalisering van de prostitutie is vandaag het aanvaarden van de overwinning van de marktlogica, de commodificatie van het vrouwenlijf. Het is tevens het institutionaliseren van de uitbuiting van de vrouw door de man en het weglaten van een noodzakelijk beleid van informeren en sensibiliseren van vrouwen en hun toekomstige mogelijke klanten.